

Diarienummer: DO 2024/1144

Kulturdepartementet
ku.remissvar@regeringskansliet.se
ku.sna@regeringskansliet.se

Yttrande över Ett starkt judiskt liv för framtida generationer – Nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige 2025–2034 (SOU 2024:3)

Diskrimineringsombudsmannen (DO) tillstyrker utredningens förslag till nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige 2025–2034. Förslagen till åtgärder inom strategin framstår som väl avvägda och relevanta och skulle enligt DO kunna bidra till att säkerställa judars tillgång till lika rättigheter och möjligheter.

DO noterar att utredningen inte haft i uppdrag att lämna förslag på författningsändringar, men att det i betänkandet framkommer flera områden där utredning om och översyn av lagstiftning kan behövas. För att fullt ut säkerställa judars mänskliga rättigheter menar DO att flera av de centrala frågor utredningen lyfter behöver utredas vidare och resultera i lagstiftning för att främja religionsfriheten och skydda individens tillgång till sina rättigheter utan diskriminering som har samband bland annat med etnisk tillhörighet eller religion eller annan trosuppfattning. DO vill särskilt betona vikten av att utreda och överväga lagstiftning rörande förslagen om översyn av definitionen av konfessionella inslag i skollagen, möjligheten till ledighet på judiska helgdagar inom utbildningsväsendet, äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet inom äldreomsorgen och behovet av att främja jiddisch så att språket hålls levande i Sverige. DO vill i sammanhanget även understryka behovet av att överväga om det inte finns ett behov av lagstiftning som säkerställer möjligheten att hålla kosher, i bland annat skolan.

Avslutningsvis vill DO framhålla att förslagen under strategins fokusområde trygghet och öppenhet hade tjänat på att ha ett tydligare diskrimineringsperspektiv. Utredningen beskriver olika situationer där judar diskrimineras och lyfter några av de hinder för tillgång till lika rättigheter och möjligheter som judar möter i sin vardag. DO har under lång tid framhållit allvarligheten i den diskriminering judar möter inom olika samhällsområden och hur Sverige brister i att säkerställa judars tillgång till lika rättigheter och möjligheter. Mot denna bakgrund saknar DO förslag

som tar sikte på att komma till rätta med situationen, exempelvis genom förslag om att frågan om språk som diskrimineringsgrund utreds och om att utvidga diskrimineringslagens skydd så att all offentlig verksamhet omfattas av ett diskrimineringsförbud. Ett mer omfattande och effektivt skydd mot diskriminering skulle ge ökade förutsättningar för ett stärkt judiskt liv.

Beslut i detta ärende har fattats av Lars Arrhenius efter föredragning av experten Björn Brodin. I den slutliga handläggningen har också enhetschefen för utvecklings- och analysenheten Cecilia Narby, strategiska rådgivaren Lars Lindgren och experten Tarik Qureshi deltagit.

Lars Arrhenius,
diskrimineringsombudsman